

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P5928

[Total No. of Pages : 4

[6142]-614

T.Y. B. Com.

365 (i) : AGRICULTURAL AND INDUSTRIAL ECONOMICS - II
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - VI)

Time : 2½ Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) a) Fill in the blanks (Attempt any 5 out of 6) [5]

- i) The make in India initiative was launched in _____.
(2014, 2012, 2017, 2020)
- ii) Mainly _____ factors affecting industrial relations.
(Economic, political, social, cultural)
- iii) The national manufacturing policy was launched in _____.
(2014, 2011, 2015, 2019)
- iv) The major problem of agricultural labour is _____.
(Less wages, high illiteracy rate, high capital, high standard of living)
- v) The Industrial relation dispute act was passed in _____.
(1950, 1947, 1965, 1993)
- vi) _____ refers to all types of relationship between all parties concerned with industry
(General relations, political relations, human relations, Industrial relations)

P.T.O.

B) Match the following. [5]

i) Industrial dispute act	a) New Industrial unit
ii) Start up India	b) Less wages
iii) Maharashtra industrial policy	c) 1947
iv) Problem of agricultural labour	d) 2019
v) Make in India	e) 2014

Q2) Write a short notes (any 2 out of 4) [10]

- a) Problems of agricultural labour.
- b) Industrial relations.
- c) Types of agricultural labour.
- d) Water management Initiatives.

Q3) a) Explain the impact of covid -19 pandemic on Indian agriculture. [8]

b) Describe the causes of increasing agricultural labour in India. [7]

Q4) a) Describe the socio-economic characteristics of agriculture labour. [8]

b) Explain the meaning and scope of Industrial relations. [7]

Total No. of Questions : 4]

P5928

[6142]-614

T.Y. B. Com.

365 (i) : AGRICULTURAL AND INDUSTRIAL ECONOMICS -II

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2½ तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) अ) रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही पाच) [5]

- i) मेक इन इंडिया उपक्रम मध्ये सुरू करण्यात आला.
(2014, 2012, 2017, 2020)
- ii) प्रामुख्याने घटक औद्योगिक संबन्धावर परिणाम करतात.
(आर्थिक, राजकीय, सामाजिक, सांस्कृतिक)
- iii) राष्ट्रीय विनिर्माण धोरण मध्ये जाहिर करण्यात आले.
(2014, 2011, 2015, 2019)
- iv) शेतमजुरांचा मुख्य प्रश्न हा आहे.
(कमी वेतन, उच्च निरक्षरता दर, उच्च भांडवल, उच्च राहणीमानाचा दर्जा)
- v) औद्योगिक संबंध संघर्ष कायदा मध्ये संमत करण्यात आला.
(1950, 1947, 1965, 1993)
- vi) उद्योगांशी संबंधित विविध पक्षांमधील संबंध यास असे म्हणतात.
(सामान्य संबंध, राजकीय संबंध, मानवी संबंध, औद्योगिक संबंध)

ब) योग्य जोड्या लावा. [5]

i) औद्योगिक संघर्ष कायदा	अ) नवीन औद्योगिक घटक
ii) स्टार्ट - अप इंडिया	ब) कमी वेतन
iii) महाराष्ट्र औद्योगिक धोरण	क) 1947
iv) शेतमजुरांच्या समस्या	ड) 2019
v) मेक इन इंडिया	इ) 2014

प्र.2) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

[10]

- अ) शेतमजुरांच्या समस्या
- ब) औद्योगिक संबंध
- क) शेतमजुरांचे प्रकार
- ड) जल व्यवस्थापन उपक्रम

प्र.3) अ) भारतीय कृषी क्षेत्रावरील कोरोना -19 महामारीचे परिणाम स्पष्ट करा.

[8]

ब) भारतातील शेतमजुरांची वाढती संख्या याची कारणे स्पष्ट करा.

[7]

प्र.4) अ) शेतमजुरांचे सामाजिक - आर्थिक वैशिष्ट्ये विशद करा.

[8]

ब) औद्योगिक संबंधांचा अर्थ व व्याप्ती स्पष्ट करा.

[7]

